

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Mechlinia Illustrata Luce Miraculorum S. Francisci Xaverii
Orbis Utriusque Solis Ac Thaumaturgi Chronicis Distichis
evulgata Anno M.D.C.LXVI.**

Grumsel, Gérard

Mechliniae, 1666

Illustrissimo Ac Reverendissimo Domino D. Andreae Cruesen
Mechliniensium Archiepiscopo Belgii Primati Regi Catholico à consiliis
Status &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11918

ILLUSTRISSIMO
AC REVERENDISSIMO DOMINO
D. ANDREÆ
CRUESEN
MECHLINIENSIIUM
ARCHIEPISCOPO
BELGII PRIMATI
Regi Catholico à consiliis Status &c.

EPISTOLA DEDICATORIA

LVserat aVsonIIs ChronICO non paVCVLa VersV
pontIfICIqVe saCrVM VoVerat aVthor opVs.
Et DeCaDIs seXtæ VVLgaVerat aCta LibeLLIs,
QVaLla VIX VLLo VIsa sVb orbe Leges.
sortIs & oCCasVs, rVrsVsqVe VoLVbILIs ortVs;
IaCraqVe sVb Varlâ, sCIsaqVe sCeptra ManV.
LVserat & stabILes neXVs, aC VInCVLa paCIs,
SignaqVe qVæ pLaVsVs paX CoMitantIs habet.
Et soCIIIs paCtos thaLaMIs post præLia Reges,
Et sVper aCCensIs teLa perVsta foCIs.
LVserat & statVas, & opVs MirabILE VIsV,
AVsonIâ strVXIt qVoD pIVs Vrbe pater.
QVaLe neCeXtrVXIt, post Longa neCeXtrVet ætas,
neC fVIt In CirCIs, RoMa sVperba, tVIs.

ILLUSTRISSIMO
AC REVERENDISSIMO DOMINO
D. A N D R E Æ
C R U E S E N
M E C H L I N I E N S I U M
A R C H I E P I S C O P O
B E L G I I P R I M A T I
Regi Catholico à consiliis Status &c.
EPISTOLA DEDICATORIA

Luserat Aufoniis chronico non paucula versu,
Pontificique sacrum voverat author opus.

Et decadis ^(a) sextæ vulgaverat acta libellis,

Qualia vix ullo visa sub orbe leges.

Sortis & occasus, rursusque volubilis ortus;

Jactaque sub variâ scissaque scepra manu.

Luserat & stabiles nexus, ac vincula pacis,

Signaque quæ plausus pax comitantis habet.

Et sociis pactos thalamis post prælia Reges,

Et super accensis tela perusta focis.

Luserat & statuas, & opus mirabile visu,

Aufoniâ struxit quod pius urbe Pater.

Quale nec extruxit, post longa nec extruet ætas;

Nec fuit in Circis Roma superba tuis.

A

(a) Anno
sexagesimus
Chronici di-
stichis ab Au-
tore illustra-
tus, & typis
Balihazaris
Morei editus
Anno 1665.

Hæc

HæC Vbi VVLgasset Chronico MiraCVLa VersV;
 paVCa sibi Vates, VeraqVe qVestVs alt:
 QUID strVIs? aVt porrò qVos rVrsVM peCtore Versas
 IngenII neXVs sæVe tyranne tVI?
 parCe sVperVaCVIs: non sVnt tVa CarMina tantI:
 VIX ea nVnC posthaC qVI probet VLLVs erIt.
 InspICe, trVX terret faCies eX CornIbVs IpsIs:
 Ire eLegI VVLtV sIMPLICIore VoLVnt.
 QVò tVa pLVs LaVDat, pLVs VVLgVs opVsCVLa rIDet;
 CarperIs aC nVgIs LenIter Ipse tVIs.
 sVnt qVoqVe qVI IVstIs has forsItan IgnIbVs Vrant,
 AVt raplant VILI DILanIentqVe ManV.
 SIC ego tVnC: & erat sVa VIs In VoCIbVs ILLIs:
 VIX ChronICIs sensVs, qVI fVIt ante, Manet.
 Ergo satIs, DIXI: neXVs nVMerIqVe VaLere;
 TV qVoqVe Phæbe Pater, sat sIt, & Ipse VaLe.
 penna retrò, tabVLæqVe Latent; neqVe sCribItVr VLLI:
 EXCIpIVnt VersVs pVLpIta CLaVsa Meos.
 HæC Vbi sIC IgItVr posItIs sVnt otIa CVrIs;
 VeL proCVL aLterIVs VoLVIMVs artIs opVs;
 OCyVs eCCe tIbI VVLtV VeLVt Vsa seVero,
 NeC qVaLI fVerat, VIsa MaLIa qVerI:
 IbIs? & aonIas sIC LIqVerIs Ire sorores?
 sCripIa neC In Chronico CarMIne ponar ego?
 At sI gesta VaLent, pLVs VrbIbVs VnIca CVnCtIs,
 VersIbVs hIs VVLgò qVæ CeLebrantVr, eraM.
 QUID ChronICIs Cantas nIsI qVæ sVnt fLVXa tabeLLIs,
 QVæqVe VICes soLItas orDInIs hVIVs habent?
 VVLgare est hoC LaVDIs opVs; tIbI DeLphICVs aVgVr
 annVIt, aC Vires, & noVa pLeCtra VoVet.

Hæc ubi vulgasset chronico miracula versu;
Pauca sibi vates, veraque questus ait:
Quid struis? aut porrò quos rursum pectore versas
Ingenii nexus sæve tyranne tui?
Parce supervacuis: non sunt tua carmina tanti:
Vix ea nunc posthac qui probet ullus erit.
Inspice, trux terret facies ex cornibus ipsis:
Ire elegi vultu simpliciore volunt.
Quo tua plus laudat, plus vulgus opuscula ridet;
Carperis ac nugis leniter ipse tuis.
Sunt quoque qui justis has forsitan ignibus urant,
Aut rapiant vili dilanientque manu.
Sic ego tunc: & erat sua vis in vocibus illis:
Vix chronicis sensus, qui fuit ante, manet.
Ergo fatis, dixi: nexus numerique valete:
Tu quoque Phæbe pater, fat sit, & ipse vale.
Penna retro, tabulæque latent; neque scribitur ulli:
Excipiunt versus pulpita clausa meos.
Hæc ubi sic igitur positis sunt otia curis,
Vel procul alterius volvimus artis opus;
Ocyus ecce tibi vultu velut usa severo,
Nec quali fuerat, visa Malina queri:
Ibis? & Aonias sic liqueris ire sorores?
Scripta nec in chronico carmine ponar ego?
At si gesta valent, plus urbibus unica cunctis,
Versibus his vulgò quæ celebrantur, eram.
Quid chronicis cantas nisi quæ sunt fluxa tabellis,
Quæque vices solitas ordinis hujus habent?
Vulgare est hoc laudis opus: tibi Delphicus Augur
Annuit, ac vires, & nova plectra vovet.

MIRACULIS S. FRANCISCI XAVERII.

Te quoque *Xaverius* nigris redivivus ab Indis
Flagitat; in laudes te petit ire suas.
Lusibus ut chronicis nova tu Miracula vulges,
Tot quibus est nostrâ clarus in urbe Pater.
Ille, nec inficior (quia nil submissius illo)
His titulis vulgi vix levioris eget.
Attamen hæc titulo quia sunt conjuncta Tonantis,
Vult ea, vult ejus te quoque facta loqui.
Nec genus incuses versus, quod publica tollunt
Pulpita, quod fixo *Zoilus* ore legit.
Incipe tu plausus; ne sit de supplice vindex:
Quo noceat *Custos* hic quoque tantus habet.
Vult opus hoc fautor *Cruesenius*: hujus asylo
Ibit hic in lucem tutus, eatque labor.
Dixerat: erubui; tepidusque rigentibus antehac
Qui fuit in venis fervor in ossa redit.
Excitor: hinc chronicos rursus juvat edere versus;
Rursus & in scopulos, in vada lenta feror.
Et bene quòd triplex hîc stella reluxerit, & quòd
Hæc voveat faciles, quâ lubet ire, vias.
Stella triplex, triplex globus est tuus, inclyte Præsul,
Quem clypei referunt aurea signa tui.
Hic color est stellis; sed iis tuus auctior extat:
Ut quoque plus stellis sphaera rotunda vovet.
Lux hæc ut vigilat triplici subnixa columnâ;
Sic parat, & vatis sternit euntis iter.
Non ego *Tyndaridas* hæc nixus luce requiro,
Sive faces quotquot circulus axis habet.
Hîc *Cynosura* nova est, nitet & cum *Castore* *Pollux*,
Obsequiisque præit lunaque solque suis.

6   *MIRACULIS S. FRANCISCI XAVERII.*
EX CrVce LVX fVLget, qVæ Liberat, arCet & VMbras;
     QVæqVe sVper CLypeo stat bene pensa tVo.
NIL ergo hâC torVas Verear sVb LVce CharybDes:
     Vota fLVVnt; sCopVLos, DVraqVe saXa seqVor.
QVæ sIt enIM VVLgò Vestra reVerentia LVCI,;
     VIX ChronICIs possIt. LingVa fat hIsCe LoqVI.
Nota seqVar trIVIo, qVæ pVLpIta CVnCta LoqVVntVr,
     FaMaqVe VItVtIs ConsCla faCta tVæ.
QVID tVa LVX posset VeL abhInC IVVenILbVs annIs;
     IngenII est speCles tVnC Data CLara tVI.
HâC DVce VVLgatVs Latlas fVLgensqVe per Vrbes,
     HIC VbI tV fVdIIs eXCoLererIs, eras,
HâC radIos tIbI parta tVLI, VICtrIXqVe VIennæ
     LaVrea DoCtôrIs CInXIt In Vrbe CapVt.
Te LegatVs Iber MaVortIs honorIbVs aVXIt,
     IVssIt & aVXILIIs RegIs aDesse sVI.
Te CaMeraCenIs aVXIt proVentIbVs VLtrò
     Cæsar, Vt hæC ILLI LVX prope VIsa tVa est.
HâC VoLVIt feLIX popVLVs LVCere sICaMber:
     EXpVIt hâC Vires hæresIs atra sVas.
HanC qVoqVe tV faVsto nVnC, ô MeChLIInIa, VVLtV
     AspICIs, Vt par est, aspICIASqVe VoVes.
NeC Labor In Votoest: pVLsIs VeLVt aVCTIor VMbrIs
     SVrgIt, & eX trIpLICI VertICE trIna VenIt.
BeLgICVs hâC frVItVr, te nVnC PrIMate, SenatVs,
     PræsVL, & In CaVsis VVLgVs & aVLa sVIs.
O qVantVM & qVoties Ibi LVX CrVesentIa beLgII
     ConsVLbVs, patrIæ prInCIpIbVsqVe pLaCet.
FortVnæ VICtrIX saplentIa prostet Vt arMIs,
     CVr BeLgas CVnCtos LVX tVa VInCat habet.

VtqVe

Ex Cruce Lux fulget, quæ liberat, arcet & umbras;
Quæque super clypeo stat bene pensa tuo.

Nil ergo hâc torvas verear sub luce charybdes:

Vota fluunt; scopulos, duraque faxa sequor.

Quæ sit enim vulgò vestræ reverentia Lucis,

Vix chronicis possit lingua sat hisce loqui.

Nota sequar trivio, quæ pulpita cuncta loquuntur,

Famaque virtutis conscia facta tuæ.

Quid tua lux posset vel abhinc juvenilibus annis;

Ingenii est species ^(b) tunc data clara tui.

Hâc duce vulgatus Latias fulgensque per urbes,

Hîc ubi tu studiis excoleris, eras.

Hâc radios tibi parta tulit, victrixque Viennæ

Laurea ^(c) Doctoris cinxit in urbe caput.

Te Legatus Iber Mavortis ^(d) honoribus auxit,

Jussit & auxiliis Regis adesse sui.

Te ^(e) Cameracenis auxit proventibus ultrò

Cæsar, ut hâc illi lux prope visa tua est.

Hâc voluit felix populus lucere ^(f) Sicamber:

Expuit hâc vires hæresis atra suas.

Hanc ^(g) quoque tu fausto nunc, ô Mechlinia, vultu

Aspicias, ut par est, aspiciasque voves.

Nec labor in voto est: pulsus velut auctior umbris

Surgit, & ex triplici vertice trina venit.

Belgicus ^(h) hâc fruitur, te nunc Primate, Senatus,

Præsul, & in causis vulgus & Aula suis.

O quantum & quoties ibi Lux Cruesenia Belgi

Consulibus, patriæ Principibusque placet.

Fortuna victrix sapientia proftet ut Armis;

Cur Belgas cunctos lux tua vincat habet

(b) Cruesenius
Romæ adoles-
cens Philoso-
phiam propug-
nat, & Theo-
logiæ studet.

(c) Viennæ
Doctor crea-
tur.

(d) Fit Vica-
rius Generalis
Regii apud
Imperatorem
exercitus.

(e) Canonicus
Cameracensis.
&c.

(f) Episcopus
Ruramonda-
nus.

(g) Archiepis-
copus Mechli-
nensis.

(h) Regi à
Consilio latus

Utque

VtqVe pIVs blno se LVClfer eXpLICat orbe;
 SIC qVoqVe sVnt LVClS MVnera Larga tVæ.
 sClit BrVXeLLa satls: soLVet qVoqVe grata neC VLLo
 XaVerlo saCrVM flne sILeblt opVs.
 StrVCtaqVe MetroPolis VVLgabItVr Ara per Vrbes:
 QVæqVe LoCas CInerIs VIVa sepVLChra tVI.
 neC te ReLLIglO, neC te flrps CLara taCeblt
 A soClo IesV qVæ bene noMen habet.
 HIC tVa LVX terrIs, hIC se DIffVnDIt & astrIs:
 EXtrVIt hIC IVnctos nVblbVs ILLa Lares.
 Pro qVlbVs, Vt reLIqVI taCeant, VeL MVta LoqVentVr
 saXa, tot hIC soClos, qVà LICet, esse tVos.
 hæC Vbl CrVesenI tVa tot bene gesta reVoLVo;
 LVX VoVet & ChronICIs hæC qVoqVe signa MeIs.
 Et pLaCltVra LoqVar: tItVLVs tIbl CarMInIs hVIVs,
 InCLyta XaVerII faCta faVentIs erVnt.
 HaVD sInet hæC tItVLVs VVLtV renVente VoLVtes:
 pars bona IVDICIo pVbLICa faCta tVo est.
 neC qVoqVe sIC pVgILLIs VItVs InCognIta, CVIVs
 AVXILIatRICes senserIs ante ManVs.
 HoC tVa BrVXeLLIs VotIVa saCrarla signant;
 HoC VeL XaVerII qVI tIbl gLLsClit aMor.
 HIs ego seCVrVs tItVLIs nVnC DenIqVe LaXo
 VeLa; trIpLeX Certas SteLLa DatVra Vlas.
 TV rege PræsVL Iter; ChronICIs tV VersIbVs affLa:
 HoC CVM Vate faVens eXCIpe VatIs opVs.
 Vt patriâ tIbl IVnctVs Is est; Ita totVs & hVIVs
 Debltor eX Voto MVnerIs Ipse fVIt.
 HoC tIbl fert sVppLeX, hoC VInDICE tVtIVs Iblt:
 ReLgICa IVDICIo statqVe faVetqVe tVo.

Utque

Utque pius bino se Lucifer explicat orbe ;

Sic quoque sunt lucis munera larga tuæ.

Scit Bruxella satis: solvet quoque grata, nec ullo,

Xaverio sacrum sine filebit (i) opus.

(i) Magnificã

Bruxellæ Sa-

cristiã D. Xa-

verio struit.

Structaque Metropolis vulgabitur Ara (l) per urbes:

Quæque locas cineris viva sepulchra tui.

(l) Mëchliniã

Aram D. Ru-

moldo, sibi

mausoleum.

Nec te Relligio, nec te stirps clara tacebit

A focio JESU quæ bene nomen habet.

Hïc tua lux terris, hïc se diffundit & astris:

Extruit hïc junctos nubibus illa (m) lares.

(m) Collegio

Societatis JE-

SU Domum.

Pro quibus, ut reliqui taceant, vel muta loquentur

Saxa, tot hïc focios, quæ licet, esse tuos.

Hæc ubi *Crueseni* tua tot bene gesta revolve;

Lux vovet & Chronicis hæc quoque signa meis.

Et placitura loquar: titulus tibi carminis hujus,

Inclÿta Xaverii facta faventis erunt.

Haud sinet hæc titulus vultu renuente volutes:

Pars bona iudicio publica facta tuo est.

Nec quoque sic Pugilis virtus incognita, cujus

Auxiliatrices senseris ante manus.

Hoc tua Bruxellis votiva Sacrarum signant;

Hoc vel Xaverii qui tibi gliscit amor.

His ego securus titulis nunc denique laxo

Vela; triplex certas Stella datura vias.

Tu rege Præsul iter, chronicis tu versibus affla:

Hoc cum vate sequens excipe vatis opus.

Ut patriã (n) tibi junctus is est; ita totus & hujus

Debitor ex voto muneris ipse fuit.

Hoc tibi fert supplex; hoc vindice tutiùs ibit:

Belgica iudicio statque favetque tuo.

(n) Præsul

Trajeſtinus,

Auctor Leo-

dinus.

B

Ut

Vt tV SaCra foVes, Ita te neqVe Dignior VsqVaM,
 QVI noVa XaVerII gesta foVeret, erat.
 DI faCIant, Vt qVos tVa LVX sIC eXtVLIt, IpsI
 ADIICiant annls sæCVLa Longa tVIs.
 LætVs Vt aspICias tVa pVbLlCa faCta, tVæqVe
 VIRTvtIs LVstres tot sIMVLaCra seneX.
 HæC genIVs VoVet ILLe tVVs præsaGla CVnctIs,
 QVI MaVsoLeo sVppLICat VsqVe tVo.
 IaM qVoqVe seX annos faLCI tot hIC abstVLIt ICtVs;
 Vt qVoqVe seXCentos aVferat ILLe, rogo.
 præVLe CrVesenIo feLIX Vt patria VIVet,
 sIC qVoqVe, sVbLato CVr LaChryMetVr, erIt.
 HoC CaVeant nigræ qVæ nent stata fILa sorores:
 sIn, Mea fataLI poLLICE fILa seCent.
 VIVat, & has præVL VIRTvtIbVs eXpLeat Vrbes,
 DeqVe MeIs annls aVgeat Ipse sVos.
 ILLIVs Interea VIVO sVb LVClS asyLo,
 In LVCeM, & tItVLIs ILLIVs, eXIt opVs.

DE

Ut tu sacra foves, ita te neque dignior usquam,
 Qui nova Xaverii gesta foveret, erat.
 Dî faciant, ut quos tua lux sic extulit, ipsi
 Adjiciant annis sæcula longa tuis.
 Lætus ut aspicias tua publica facta, tuæque
 Virtutis lustres tot simulacra senex.
 Hæc ^(o) Genius vovet ille tuus præfagia cunctis,
 Qui Mausoleo supplicat usque tuo.
 Jam quoque sex annos falci tot hic abstulit ictus;
 Ut quoque sexcentos auferat ille rogo.
 Præsule Cruesenio felix ut patria vivet,
 Sic quoque, sublato cur lachrymetur, erit.
 Hoc caveant nigræ quæ nent stata fila sorores:
 Sin, mea fatali pollice fila fecent.
 Vivat, & has Præsul virtutibus expleat urbes;
 Deque meis annis augeat ipse suos.
 Illius interea vivo sub lucis alylo,
 In lucem, & titulis illius, exit opus.

(o) Exprimi-
 tur in Mausoleo à sex annis
 fracto genio
 falcem tempo-
 ris cohibens.

B 2

DE